

A+ 166

ARCHITECTUUR / STEDENBOUW / DESIGN / BEELDDE KUNST, TWEEMAANDELIJKSTIJDSCRIFT
OKT.-NOV. 5/2000, ICASD BRUSSEL, KANTOOR VAN AFGIFTE BRUSSEL X, 375 BEF, 9,30 EURO

WEDSTRIJDEN
DEEL I: BELGIË

MEULESTEDE-NOORD – GENT

Twee in een

"Meulesteede is sinds lang een buurt waar de geschiedenis worden heeft geslagen in de ruimtelijke samenhang. Meulesteede had dringend een krachtig impuls nodig om de 21ste eeuw als kwaliteitsvol woongebied te overleven," dixit Jo Crepan, voorzitter van de jury, in de slotbesluiting van het juryverslag. In navolging van het succes van het deels gerealiseerde WIG-project (Wonen in Gent) met o.a. de befaamde Hollainkazerne in de Lange Violettestraat, organiseerde Stad Gent deze uitzonderlijke '2 in 1' architectuurwedstrijd: een ideeënwedstrijd in combinatie met een stedenbouw & architectuurwedstrijd. Deze open prijsvraag was meteen ook het startschot van nog enkele andere architectuurwedstrijden: de woonprojecten op de oude fabrieksterreinen De Porre in Gentbrugge, het woonproject in het kader van het Stedelijk Strategisch Project Scharnier op een terrein tussen Mulde en Dampoort, het wooncomplex boven de parkeerterreinen Ramen te Gent, de ideeënwedstrijd voor Nieuw-Gent en het Emile Braunplein.

INRICHTENDE OVERHEID

Stad Gent - departement Technische Diensten, Koen Lepijs - wedstrijdsecretaris.

LOKATIE

Het noordelijk stadsdeel Meulesteede met aanvang van Meulesteede-brug. Het ruim 10 ha grote terrein is gelegen tussen de Goedendagstraat, de Meulesteedendreef, de Menwastraat en de New Orleansstraat.

WEDSTRIJDTHEMA

De stad investeert hier in een kwaliteitsverhoging van de woonomgeving als economisch bewijs dat hoge woonkwaliteiten best verkoopbaar zijn met de eisen van een aangenaam woonmilieu.

WEDSTRIJDTYPE

De wedstrijd stond open voor alle architecten in Europa conform de wetgeving op overheidsopdrachten. De winnaar kreeg een prijs van 750.000 €, de tweede, derde en vierde laureaten ontvingen respectievelijk 490.000, 360.000 en 200.000 €. Ontwerpers uit de tweede fase die naast deze prijzen grotere ontvingen (€ 50.000) zijn in een vorm van onkostenvergoeding. Het specifieke aan deze wedstrijd is dat er twee wedstrijdfasen waren (een eenzijdige ideeënwedstrijd en een tweezijdige stedenbouwkundig en architecturaal concept) die afzonderlijk denken te worden beschouwd, hoewel beide delen in principe naast elkaar liepen. Opmerkelijk was dat enkele projecten zich op de ideeënwedstrijd of op het globale stedenbouw & architectuur toespitsten, alhoewel de totale wedstrijd helemaal niet in die geest werd uitgeschreven. De organisatoren hebben uit deze ervaring de conclusie getrokken dat deze formule dat ook inhoudelijk en niet de ideale werkwijze is.

PROCEDURE

Vanaf de eerste week van juni 1999 kon de wedstrijd bundel 'Meulesteede-Noord' voor 'Kwaliteitsvol Stedelijk Wonen' door indienen worden ingekomen in het informatiecentrum voor Stadsvernieuwing van de Dienst

Voorlichting in het Stadhuis van Gent. Uit de inzendingen die tot 21 augustus 1999 konden worden ingediend, werd een eerste selectie van maximum 7 ontwerpers gemaakt. De eerste beoordelingsfase vond plaats op 7 september 1999 waarvoor 19 projecten werden ingediend. De tweede beoordelingsfase, volgens Jo Crepan 'een ware nek-aan-nek race', werd georganiseerd op 14 december 1999. De discussie polariseerde zich tussen twee projecten die de buurtbewoners als eerste en vierde hadden geklasseerd. De ontwerpen werden begin 2000 een maand lang tentoongesteld, eerst in het Administratief Centrum aan het Zuid en vervolgens in Meulesteede. Als alles naar plan verloopt, zouden de nieuwe woningen onttrokken 2002 kunnen worden betrokken.

JURY

Samengestelde juryleden: Jo Crepan (architect, en als voorzitter van de jury verkozen in het begin van de juryring), Wim De Puydt (architect), Sylvie Laenen (architect), Lut Prins (architect), Koen Van Synghel (architect), Luc Joois (opbouwwerker - planoloog), Theo De Vos (landschapsarchitect - stedenbouwkundige), Eddy Boonen (adjunct van de directeur celhoofd dienst huisvesting ROHM), Pierre De Sombre (alderinghoofd Vlaamse Huisvestingsmaatschappij), Eddy Beek (architect - technisch dienstchef, SF-coördinator), Noël Dehaene (hoofddirecteur-directeur, dienst stedenbouw en RP), Philippe De Waele (architect - technisch dienstchef, dienst Huisvesting - vertegenwoordiger technische beoordelingscommissie), Marc Mathus (architect - stedenbouwkundige, dienst stedenbouw en RP) en Vincent Vandermieren (architect - stedenbouwkundige, dienst stedenbouw en RP).

Waarnemers juryleden: Martine De Rogge (lid van de Sociale Zaken), Hilde Eyembosch (waarnemer Orde van Architecten) en Jans Demoor (kabinetsattaché Burgemeester Gent).

Vertegenwoordiging van de buurtbewoners: Patrice De Meyer, Wedstrijdsecretaris Koen Lepijs (architect - stedenbouwkundige, dienst stedenbouw en RP).

DOMINIQUE PIETERS

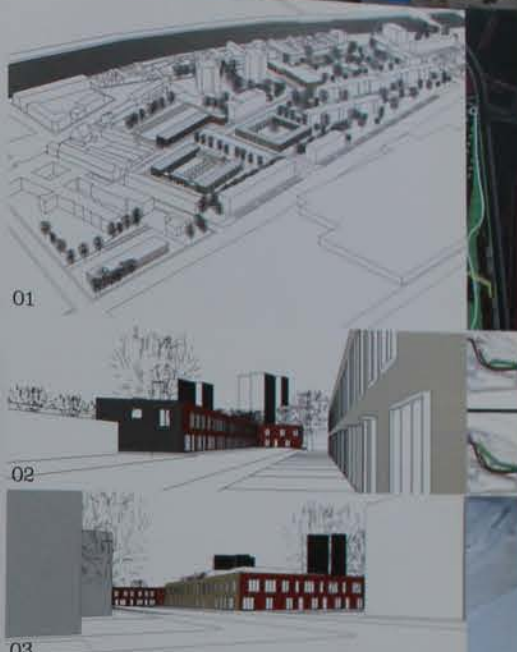
EERSTE PLAATS STEDENBOUWKUNDIG EN ARCHITECTURAAL CONCEPT DERDE PLAATS IDEEËN WEDSTRIJD (UITENDELIJKE LAUREAAT)

AN FONTEYNE - JITSEVAN DEN BERG - PHILIPPEVIÉRIN

De jury vond dat dit ontwerp, omwille van zijn beheerste stedelijkheid en bewaste subtiliteit, het meeste kansen bood voor een kwaliteitsvolle gefaseerde uitvoering. Het team herstructureert de tussenruimtes tussen de bestaande gerespecteerde appartementenblokken met een aantal gesloten woonkazerne's. Wat de architectuur betreft, waardeerde de jury het betuilde kleurenpalet en de subtiele raamdetaillering waardoor de gevel boven het banale uitstijgt. De niet-pretentieuze vormgeving werd echter door de buurtbewoners ervaren als een monotone kazerne of een uniform beluk. De jury was er echter van overtuigd dat, mits een aangepast materiaalgebruik en zijn kleurentechniek, deze gebouwen wel degelijk anders zullen worden ervaren. De woningen zullen ook worden voorzien van een vegetatiedak, die hopelijk een budgettaire reden niet moeten verdwijnen.

De jury miste in het park echter een waterelement, niveaunderschillen en wandelpaden volgens logische looplijnen. De architectuur van het dienstencentrum werd relatief negatief ervaren, maar werd opgevangen bij de jury door de onzekerheden over het samengaan van de verschillende diensten.

- 01 In vogelvlucht over de probleemsituatie met zijn beheerste stedelijke invulling
- 02 Dit perspectief toont de door de jury uitmate gevalueerde raamdetaillering
- 03 Het speelt met kleuren zou het belang van de idee 'woonkazerne' moeit overtuigen.

TWEDE PLAATS STEDENBOUWKUNDIG EN ARCHITECTURAAL CONCEPT

BOB 361

BOB 361 goooft niet in statische stedenbouwkundige principes, maar in stedelijkheid vol dynamie. De aandacht ging vooral uit naar groenruimten en de organisatie van pieken voor de doelmotivatie bewoners. De jury de genomen maatregelen betreffende de bestaande woningen 'instand' maar met eventuele toekomstmogelijkheden. In de tweede fase waardeerde de jury dan de bouwkosten. Maar echt versmeerd werd dit plan niet bevonden.

BOB 361 legde de nadruk op de kop van Meulesteede als signaal-functie. Het samengaan van het kringloopcentrum met het 'bestaande' dienstencentrum was dan ook een pleidooi voor de jury en leden meenden dat de gebouwen voldoende potentieel in zich hadden maar verder moeten worden uitgewerkt. In de tweede fase werden de plannen van het dienstencentrum 'beyond kwaliteits' bevestigd en bepaalde woningtype werden door de bewoners sterk gewaardeerd.

BOB 361 & omgeving uit de architecten Jurie-Michel Cass, Gombel, Demoor en de waarnemers.

- 04 Een veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande
- 05 De veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande
- 06 De veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande
- 07 De veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande
- 08 De veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande
- 09 De veld uitbouw (bouw) werden erbij aan de de ingehouden in de bestaande

DERDE PLAATS STEDENBOUWKUNDIG EN ARCHITECTURAAL CONCEPT

CORBEEL CATTEEUW & PLATTEAU-ARCHITECTEN

Voor de ideeënwedstrijd beoordeelt de jury het ontwerp onvoldoende door de te vage uitwerking van het openbaar domein en de onvoldoende nieuwe ingreep van de Meulesteedestraatweg tot op de kaai. Zij waren eerder echter het hoge maltegehalte van het stedenbouwkundig concept. Het dinstencomplex is goed gelokaliseerd.

In de eerste fase werden drie maal zoveel woningen als vereist ingepiant en werd door de jury als een te hoge dichtheid bestempeld, waardoor het park te sterk wordt geconcentreerd. Ondanks de bijtunningen werden in de tweede fase nog steeds te veel woningen voorzien, in het nadeel van sociale controle. De compacte, eindloze woningen zijn daarentegen heel functioneel ingericht en bezitten volgens de jury hoge woonkwaliteiten.

- 08 De ideale standplaats van COO-architectuur is een van het lege gebied van de en interieur leefbaar en leefbaar gebied te maken in twee delen: gestroomd door een heel park.
- 09 De voorstel van het centrum zorgt ervoor dat het plein rond de kerk een geïntegreerd wordt (tekening polygon architectuur graphics).
- 10 Door het verplaatsen van de eerste tuin naar het publieke domein blijft de behoevende van groen en openbaar gebied.

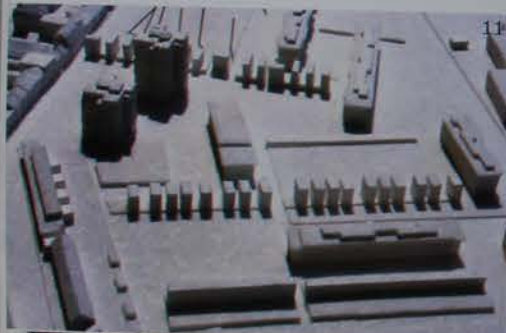
08

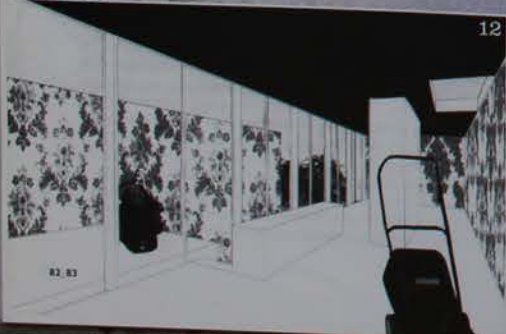
09

10

11

12

VIERDE PLAATS STEDENBOUWKUNDIG EN ARCHITECTURAAL CONCEPT TWEDE PLAATS IDEEËNWEDSTRIJD

KAREL VANDENHENDE - SABINE VANMEERBEECK - JAN DE MUYNCK

De jury vond dit project heel boeiend, omdat los van het bestaande weerst diverse volumestroken, loodrecht op de bestaande appartementen worden ingebbracht. Deze stroken zorgen voor een originele herstructurering van het gebied en tonen een duidelijk contrast aan tussen de bestaande delen en de nieuwe. De beperkte doortekenen naar het water toe worden aanzien als een ruimtelijke kwaliteit. De heel geleidelijke wijziging van het karakter van de buurt toont veel respect voor de huidige bewoners. Het evenwichtige en realistische project kreeg in de eerste fase oorspronkelijk de eerste plaats toebedeeld. De jury voelde zich echter in de tweede fase in de steek gelaten door te weinig verdere uitwerking.

- 13 De strakke lijn tegen het gestroomde woningen tot eenmaal bouwstraten, loodrecht op de bestaande, en openbaar park aan de nabij appartementen.
- 14 Tussenwater worden afgevoerd door maximale middelen die rug van de kaai woning en tuinwand van de woning.

VIERDE PLAATS IDEEËNWEDSTRIJD

IMPORT-EXPORT ARCHITECTURE

De jury vond dit ontwerp in het kader van de ideeënwedstrijd bijzonder innovatief, met heel veel aandacht voor de groene ruimtes. Het biedt voor hen een totaal andere kijk op de mogelijkheden van de site. De biobende nieuwe impulsen trekken het park open naar het water en plaatsen de kerk in een nieuwe context. Jammer genoeg beoordeelde de jury de realisiteitswaarde van dit project bijzonder laag en niet op de vooropgestelde termijn haalbaar. Aangezien er onvoldoende woningen (32) voorzien zijn, werd dit project niet conform het reglement bevoornde voor het gedwette stedenbouw en architectuur.

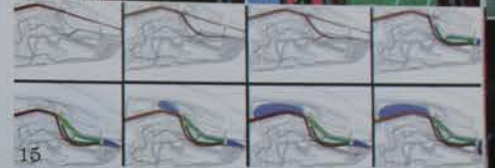
Import-Export architecture is samengesteld uit de architecten Monica Cony Muns, Oscar Ruyssens, An Van Der Wijk en Jeroen Roelofs

- 13 De zijn lage woonvorm (ontbouding in een vormvrije volume) vormt een nieuwe woonvorm en kan de kop van Meulesteedestraat met de rest van het terrein.
- 14 Deze diagonale lijn trekt het park in twee delen. Dit ontwerp doet het 'softeen' een tuin 'recht toe' verlicht de woonvorm aan de doortzijde en creëert een open waterfront gebied langs het kanaal.
- 15 Tidal Labyrinth. Centraal staat de verschuiving van de Meulesteedestraatweg afw onder invloed van een overstroming.
- 16 De kerk komt vrij in een open landschap, waardoor het als historisch relict wordt benadrukt.

13

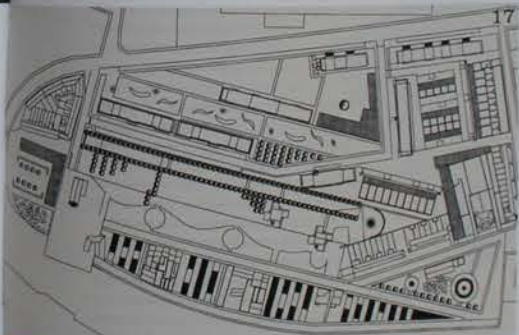
14

15

16

17

18

19

EERSTE PLAATS IDEEËNWEDSTRIJD

ARCHI

De jury waardeerde de logische ruimtelijke vormgeving en de bodinkke structuur waard de waterkant 'voorbaar' wordt gemaakt en waarin de een-keersituatie goed werd overzacht. Dit sterk kaartrondelijke ontwerp vormt volgens de jury een geslaagde combinatie van wonen en werken. Door een paar praktische problemen zoals de niet toegelaten bomen op de ondergrondse parking en het publieke boven het water dat de wedstrijdregens overschryft, haalde het project geen hoge punten voor het gedeelte stedenbouw en architectuur.

- 17 Het park als trigger van de waterbouwde ontwikkeling van de site met betrekking tot de bebouwing.
- 18 Een van de belangrijkste problemen van de bestaande woonwijk wordt hier opgelost: de overstroming in de hooggelegen.
- 19 De bestaande waterbouwde ontwikkeling van de bestaande woonwijk wordt hier opgelost: de overstroming in de hooggelegen.